

Sygn. akt III Ca 831/18

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 31 października 2019 r.

Sąd Okręgowy w Nowym Sączu, III Wydział Cywilny Odwoławczy w składzie

następującym:

Przewodniczący - Sędzia SO Paweł Poręba,

Sędzia SO Katarzyna Kwilosz – Babiś (sprawozdawca),

Sędzia SO Tomasz Białka,

Protokolant: st.prot.sąd. Ewelina Konieczny

po rozpoznaniu w dniu 17 października 2019 r. w Nowym Sączu

na rozprawie

sprawy z powództwa A. G. (1) i O. S.

przeciwko Skarbowi Państwa - Nadleśnictwo Ł.

o uzgodnienie treści księgi wieczystej z rzeczywistym stanem prawnym

na skutek apelacji strony pozwanej

od wyroku Sądu Rejonowego w Gorlicach

z dnia 19 września 2018 r., sygn. akt I C 435/17

1. **oddala apelację,**

2. **zasądza od pozwanego na rzecz powodów solidarnie kwotę 900 zł (dziewięćset złotych) tytułem kosztów postępowania apelacyjnego.**

(...)

Sygn. akt III Ca 831/18

UZASADNIENIE

Wyrokiem z 19 września 2018 r. Sąd Rejonowy w Gorlicach uzgodnił z rzeczywistym stanem prawnym treść KW (...) prowadzonej przez Sąd Rejonowy w Gorlicach Wydział V Ksiąg Wieczystych w ten sposób, że z księgi tej nakazał wyłączyć do nowej księgi wieczystej działkę (...) o pow. 0,42 ha powstałą z podziału działki (...) zgodnie z mapą do celów prawnych sporządzoną przez geodetę uprawnionego J. S., wpisaną do zasobu geodezyjnego i kartograficznego Starosty (...) pod nr P. (...).(…) i w dziale II nowo założonej dla działki (...) księgi wieczystej wpisać jako współwłaścicieli A. G. (1) i O. S. po 1/2 części (pkt I.), zasądził od pozwanego Skarbu Państwa Nadleśnictwo Ł. solidarnie na rzecz powodów A. G. (1) i O. S. kwotę 4.740,00 zł (cztery tysiące siedemset czterdzieści złotych) tytułem zwrotu kosztów procesu.

Sąd Rejonowy ustalił, że przedmiotem postępowania jest nieruchomość położona w Ł., oznaczona jako działka (...) o pow. 0,42 ha, powstała z podziału działki (...), która z kolei powstała z podziału działki (...), a ta z podziału działki (...). Działka (...) odpowiada pgr (...) i części pgr (...).

/dowód: odpis z (...) (...) k.72-73, wykaz zmian gruntowych k.74-75, mapa do celów prawnych k.88, badanie hipoteki k.93/

Grunt, który utworzył nieruchomość stanowiącą przedmiot sporu, tj. pgr (...) i pgr (...) stanowił własność M. G., co zostało ujawnione w LWH (...) gminy katastralnej Ł..

/dowód: odpis z (...) (...) k. 72-73/

M. G. zmarł w dniu 1.05.1987 r. Postanowieniem Sądu Rejonowego w Legnicy z dnia 27.05.2008 r. w sprawie I Ns 306/08 spadek po nim na podstawie ustawy nabyli żona A. G. (2) oraz dzieci A. G. (1) i O. S. po 1/3 części, zaś spadek po A. G. (2) zmarłej dnia 8.07.1991 r. nabyły dzieci A. G. (1) i O. S. po 1/2 części.

/dowód: postanowienie Sądu Rejonowego w Legnicy w sprawie I Ns 306/08 k.76/

W latach 50 – tych XX wieku we wsi Ł. przeprowadzono regulację gruntów podlegających przejęciu na rzecz Skarbu Państwa na podstawie dekretu z dnia 5 września 1947 r. o przejściu na własność Państwa mienia pozostałego po osobach przesiedlonych do Z.S.R.R. (Dz. U. Nr 59, poz. 318) i dekretu z dnia 27 lipca 1949 r. o przejściu na własność Państwa nie pozostających w faktycznym władaniu właścicieli nieruchomości ziemskich, położonych w niektórych powiatach województwa (...), (...) (...) i (...)(Dz. U. Nr 46, poz. 339). Mieszkańcy tej wsi zostali bowiem przesiedleni w ramach akcji (...) w 1947 r. na ziemię zachodnie, bądź na tereny Z.S.R.R. Wśród osób przesiedlonych na ziemię zachodnie był między innymi M. G., który został przesiedlony do miejscowości M., a następnie S.. W czasie przeprowadzanej regulacji przejęto również należące do niego nieruchomości i został on ujęty pod pozycją 38 orzeczenia Prezydium Powiatowej Rady Narodowej w G. z dnia 5.10.1956 r., (...)(...).

/dowód: decyzja Wojewody (...) z 19.04.2011 r. k.77-80, zeznania powoda A. G. (1) protokół z 19.09.2018 r. 00:11:05-00:32:40, zeznania powódki O. S. protokół z 19.09.2018 r. 00:32:40-00:38:06/

Ostateczną decyzją z dnia 19.04.2011 r. znak SN.III.IB.(...) Wojewoda (...) **stwierdził nieważność** orzeczenia Prezydium Powiatowej Rady Narodowej w G. z dnia 5.10.1956 r., PZR.(...) w części dotyczącej przejęcia przez Skarb Państwa nieruchomości należących do M. G..

/dowód: decyzja Wojewody (...) z 19.04.2011 r. k.77-80/

Grunt stanowiący przedmiot postępowania został przekazany na rzecz Skarbu Państwa w oparciu o decyzję Prezydium Powiatowej Rady Narodowej w G. z dnia 5.10.1956 r., PZR.(...).

Uczestniczył ponadto w postępowaniu wymiennym prowadzonym w oparciu o przepisy dekretu z dnia 16.08.1949 r. o wymianie gruntów (Dz. U. Nr 48, poz. 367 ze zm.), które zatwierdzone zostało decyzją Prezydium Powiatowej Rady Narodowej w G. z dnia 6.03.1963 r., (...)w sprawie wymiany gruntów we wsi Ł..

W późniejszym okresie z kolei uczestniczył w postępowaniu wymiennym prowadzonym na podstawie dekretu z dnia 16.08.1949 r. o wymianie gruntów (Dz. U. z 1962 r., Nr 46, poz. 226 ze zm.) w zw. z art. 22 ust. 1 ustawy z dnia 24.01.1968 r. o scalaniu i wymianie gruntów (Dz. U. Nr 3, poz. 13 ze zm.), wdrożonym decyzją Naczelnika Gminy R. z dnia 17.10.1975 r., L.dz. (...), a zatwierdzonym decyzją Naczelnika Gminy w U. z dnia 10.04.1978 r. nr (...) w sprawie zatwierdzenia projektu wymiany lasów i gruntów wsi Ł. gminy U. oraz R., B., S. i Z. gminy G., położonych na terenie Nadleśnictwa Ł. i G. oraz decyzją Naczelnika Gminy w U. z dnia 1.06.1979 r. nr (...) w sprawie zatwierdzenia dodatkowego projektu opracowanego ze względu na zmiany związane z decyzją Wojewody (...) nr (...)(...)z dnia 2.01.1979 r., dotyczącej wymiany lasów i gruntów wsi Ł. gminy U. oraz B. gminy G..

M. G., jak też jego następcy prawni nie brali udziału w tych postępowaniach wymiennych, ani też nie odzyskali w zamian nieruchomości zamiennych.

Aktualnie między innymi dla działki ew. (...) prowadzona jest (...), w której jako właściciel ujawniony jest Skarb Państwa Lasy Państwowe Nadleśnictwo Ł. na podstawie powołanych wyżej decyzji Naczelnika Gminy R. i U..

/dowód: wydruk z KW (...) k.12-71, badanie hipoteki k.93, zeznania powoda A. G. (1) protokół z 19.09.2018 r. 00:11:05-00:32:40, zeznania powódki O. S. protokół z 19.09.2018 r. 00:32:40-00:38:06/

Oceniając żądanie pozwu Sąd pierwszej instancji stwierdził, że powództwo zasługuje na uwzględnienie – na podstawie art. 10 ustawy z dnia 6.07.1982 r. o księgach wieczystych i hipotece. Sąd Rejonowy podkreślił, że uwzględnieniu powództwa nie stoi na przeszkodzie art. 7 ustawy z dnia 6.07.2001 r. o zachowaniu narodowego charakteru strategicznych zasobów naturalnych kraju (Dz. U. Nr 97, poz. 1051 ze zm.). Zgodnie z tym przepisem roszczenia osób fizycznych, byłych właścicieli lub ich spadkobierców, z tytułu utraty własności, zaspokojone zostaną w formie rekompensat wypłaconych ze środków budżetu państwa na podstawie odrębnych przepisów. Powództwo o uzgodnienie treści księgi wieczystej z rzeczywistym stanem prawnym nie jest natomiast „roszczeniem z tytułu utraty własności”, bowiem zmierza do wykazania, że osoba która go wytacza własności nie utraciła, a ujawnienie kogoś innego jako właściciela nastąpiło w sposób niezgodny z prawem. Trudno też zakładać, skoro własność jest konstytucyjnie chronioną wartością, by wolą ustawodawcy poprzez wprowadzenie takiego przepisu było sankcjonowanie bezprawia.

Nie ma także znaczenia dla wyników postępowania okoliczność, czy M. G. otrzymał w miejscowości, do której został przesiedlony nieruchomość w zamian za nieruchomość przejętą na rzecz Skarbu Państwa, którą to możliwość przewidywał art. 5 dekretu z dnia 27 lipca 1949 r. o przejęciu na własność Państwa nie pozostających w faktycznym władaniu właścicieli nieruchomości ziemskich, położonych w niektórych powiatach województwa (...), (...), (...) i (...)(Dz. U. Nr 46, poz. 339), bowiem okoliczność ta pozostaje bez wpływu na ocenę stanu prawnego nieruchomości ujawnionej w KW (...).

Jak wynika z poczynionych w sprawie ustaleń treść wpisu prawa własności w KW (...) odnośnie działki (...) powstałej z podziału (...), która z kolei powstała z podziału działki (...), a wcześniej działki ew. (...) jest niezgodna ze stanem prawnym tej nieruchomości.

Przy rozpoznawaniu powództwa z art. 10 ustawy z dnia 6.07.1982 r. o księgach wieczystych i hipotece (Dz. U. Nr 19, poz. 147 ze zm.) sąd nie jest uprawniony do badania ważności decyzji administracyjnej, jednakże ma obowiązek badania rzeczywistego stanu prawnego nieruchomości, dla której jest prowadzona księga wieczysta i oceny skuteczności zdarzenia cywilnoprawnego, z którego wywodzi się prawo. Jeżeli zdarzeniem takim jest decyzja administracyjna, wówczas obowiązkiem sądu jest rozważenie dla potrzeb postępowania cywilnego, czy istotnie zdarzenie takie wprowadziło, czy też nie dokonało zmiany prawa własności konkretnej nieruchomości (tak SN w wyroku z dnia 12.05.2005 r., III CK 565/04, LEX 277129).

Prawo własności Skarbu Państwa Nadleśnictwo Ł. w KW (...) ujawnione zostało na podstawie decyzji Naczelnika Gminy w U. z dnia 10.04.1978 r. nr (...) w sprawie zatwierdzenia projektu wymiany lasów i gruntów wsi Ł. gminy U. oraz R., B., S. i Z. gminy G., położonych na terenie Nadleśnictwa Ł. i G. oraz decyzji Naczelnika Gminy w U. z dnia 1.06.1979 r. nr (...) w sprawie zatwierdzenia dodatkowego projektu opracowanego ze względu na zmiany związane z decyzją Wojewody (...) nr (...) (...) z dnia 2.01.1979 r., dotyczącej wymiany lasów i gruntów wsi Ł. gminy U. oraz B. gminy G., wydanych na podstawie dekretu z dnia 16.08.1949 r. o wymianie gruntów (Dz. U. z 1962 r., Nr 46, poz. 226 ze zm.) w zw. z art. 22 ust. 1 ustawy z dnia 24.01.1968 r. o scalaniu i wymianie gruntów (Dz. U. Nr 3, poz. 13 ze zm.). Uprzednio była to decyzja Prezydium Powiatowej Rady Narodowej w G. z dnia 6.03.1963 r., (...) w sprawie wymiany gruntów we wsi Ł., wydana na podstawie dekretu z dnia 16.08.1949 r. o wymianie gruntów (Dz. U. z 1962 r., Nr 46, poz. 226 ze zm.).

Zgodnie z art. 15 ust. 1 dekretu z dnia 16.08.1949 r. o wymianie gruntów (Dz. U. Nr 48, poz. 367 ze zm.) w brzmieniu obowiązującym w dacie wydania tych decyzji, wykonalne orzeczenie o wymianie gruntów stanowi tytuł do ujawnienia nowego stanu własności w księgach wieczystych. Z kolei zgodnie z art. 16 ust. 1 ustawy z dnia 24.01.1968 r. o scalaniu i wymianie gruntów (Dz. U. Nr 3, poz. 13 ze zm.) decyzja o zatwierdzeniu scalenia i wymiany stanowi tytuł do ujawnienia nowego stanu własności w księgach wieczystych, przy czym nie przesądza ona tytułu własności.

Istotą postępowań wymiennych i scaleniowych zgodnie przepisami powołanego dekretu z dnia 16.08.1949 r. i ustawy z dnia 24.01.1968 r. było to, że uczestnik wymiany, czy scalenia w zamian za posiadane dotychczas grunty, otrzymywał inne grunty o równej wartości. W odniesieniu do działki będącej przedmiotem postępowania powołane wyżej decyzje: Prezydium Powiatowej Rady Narodowej w G. z dnia 6.03.1963 r. oraz Naczelnika Gminy U. z dnia 10.04.1978 r. i 1.06.1979 r., nic nie zmieniły w zakresie władania nimi przez Skarb Państwa, stąd trudno uznać, by w tym zakresie tworzyły one nowy stan własności. Grunty te były już bowiem wcześniej własnością Skarbu Państwa na podstawie decyzji Prezydium Powiatowej Rady Narodowej w G. z dnia 5.10.1956 r., (...) (...)wydanej na podstawie dekretu z dnia 5 września 1947 r. o przejściu na własność Państwa mienia pozostającego po osobach przesiedlonych do Z.S.R.R. (Dz. U. Nr 59, poz. 318) i dekretu z dnia 27 lipca 1949 r. o przejściu na własność Państwa nie pozostających w faktycznym władaniu właścicieli nieruchomości ziemskich, położonych w niektórych powiatach województwa (...),(...), (...)i(...) (Dz. U. Nr 46, poz. 339).

Stwierdzenie nieważności tego orzeczenia w części dotyczącej przejęcia przez Skarb Państwa nieruchomości położonej w Ł. stanowiącej w dacie przejęcia własność M. G. ostateczną decyzją Wojewody (...) z dnia 19.04.2011 r. znak SN.III.IB(...) ma charakter deklaratoryjny i wywołuje skutek prawny z mocą wsteczną. Oznacza to, że decyzja ta w tym zakresie znosi skutki prawne orzeczenia Prezydium Powiatowej Rady Narodowej w G. z dnia 5.10.1956 r., (...) (...). Zatem brak jest podstaw do przyjęcia, że prawo własności odnośnie nieruchomości objętej żądaniem przed wymianą przysługiwało pozwanemu Skarbowi Państwa. W związku z tym nie mógł on otrzymać na własność tego gruntu w wyniku wymiany (analogiczne stanowisko zajął SN w orzeczeniach z dnia 11.12.1978 r., III CRN 240/78, OSNC 1979/12/239, z 22.02.1971, II CR 94/71, LEX 6878 dotyczących scalania gruntów).

Dlatego skoro powodowie wykazali, że parcele gruntowe, z których powstała działka (...) stanowią ich własność, co potwierdza:

1. odpis z (...) (...)gminy katastralnej Ł., który jakkolwiek z dniem 1.01.1989 r. utracił moc prawną na mocy § 5 ust. 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 14.07.1986 r. w sprawie prowadzenia ksiąg wieczystych założonych przed dniem 1.01.1947 r. oraz utraty mocy prawnej niektórych takich ksiąg (Dz. U. Nr 28, poz. 141), jednakże zachował nadal znaczenie dokumentu (§ 6 ust. 1),
2. prawomocne postanowienie Sądu Rejonowego w Legnicy z dnia 27.05.2008 r. w sprawie I Ns 306/08

orzeczono jak w pkt. I wyroku na podstawie powołanych przepisów.

O kosztach procesu poniesionych przez powodów orzeczono na zasadzie art. 98 § 1 k.p.c. (na koszty te złożyły się: opłata od pozwu - 550 zł., opłata od zażalenia - 30 zł. koszty zastępstwa prawnego - 1 800 zł., koszty zastępstwa prawnego w postępowaniu zażaleniowym - 450 zł., opłata skarbową od pełnomocnictwa - 34 zł., koszty sporządzenia dokumentacji geodezyjnej - 400 zł., koszty sporządzenia mapy do celów prawnych przez geodetę J. S. - 1 476 zł.). Wszystkie te koszty uznać należało niezbędne do celowego dochodzenia praw, bowiem bez sporządzenia wykazu zmian gruntowych oraz mapy z projektem podziału działki (...) powodowie nie mogliby wykazać zasadności swoich roszczeń.

Powyższy wyrok w całości zaskarżył apelacją pozwany Skarb Państwa-Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe Nadleśnictwo Ł., wnosząc o jego zmianę poprzez oddalenie powództwa w całości oraz zasądzenie od powoda na jego rzecz kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych, względnie o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania. Dodatkowo

wniósł o obciążenie powoda kosztami postępowania apelacyjnego, w tym również kosztami zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Apelujący zarzucił naruszenie przepisu art. 10 ust. 1 oraz art. 31 ust. 2 ustawy z dnia 6 lipca 1982r. o księgach wieczystych i hipotece poprzez uwzględnienie powództwa pomimo, iż brak jest orzeczenia sądu lub innego odpowiedniego dokumentu, z którego wynikałoby, że istnieje faktyczna niezgodność wpisów w księdze wieczystej nr (...) z rzeczywistym stanem prawnym, dotyczących działki oznaczonej numerem (...).

Ponadto zarzucił naruszenie przepisów prawa procesowego, a to:

- art. 233 k.p.c. poprzez niezgodną z zasadami prawidłowego rozumowania i doświadczenia życiowego ocenę zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego, polegającą na wadliwym zakwestionowaniu przez Sąd I instancji jako podstawy przejścia tego mienia dekretu z dnia 27 lipca 1949r. o przejściu na własność państwa nie pozostających w faktycznym władaniu właścicieli nieruchomości ziemskich, położonych na niektórych powiatach województwa (...),(...), (...) i (...) oraz wydanego na jego podstawie orzeczenia Prezydium Powiatowej Rady Narodowej w G. z dnia 5 października 1956 r. znak , (...).(…), gdy tymczasem podstawa ujawnienia pozwanego Skarbu Państwa – Nadleśnictwa Ł. jako właściciela przedmiotowej nieruchomości w księdze wieczystej numer (...) były inne dokumenty m.in. decyzja Prezydium Powiatowej Rady Narodowej w G. z dnia 6.03.1963r., (...) w sprawie wymiany gruntów we wsi Ł., decyzja Naczelnika Gminy R. z dnia 17.10.1975 r., L.dz. (...) jak również decyzja Naczelnika Gminy w U. z dnia 10.04.1978 r. nr (...),

- nieuwzględnieniu przez Sąd I instancji faktu otrzymania przez poprzednika prawnego powodów na własność w zamian za nieruchomości objęte żądaniem pozwu nieruchomości zamiennych w miejscowości S. co niezbieżnie wynika ze zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego;

- nie uwzględnieniu przez Sąd pierwszej instancji faktu, iż uwzględnieniu powództwa w niniejszej sprawie sprzeciwiają się przepisy ustawy z 6 lipca 2001r. o zachowaniu narodowego charakteru strategicznych zasobów naturalnych kraju.

Sąd Okręgowy zważył co następuje:

Na wstępie należy stwierdzić, że w toku kontroli instancyjnej nie stwierdzono uchybień proceduralnych skutkujących nieważnością postępowania, a które sąd odwoławczy ma obowiązek uwzględnić z urzędu.

Dalej podkreślić trzeba, że Sąd Okręgowy zapoznał się z aktami i dokumentami księgi wieczystej, w której figuruje działka objęta żądaniem pozwu oraz z aktami i dokumentami ksiąg wieczystych o numerach (...) tj. ksiąg, w których zalegają dokumenty będące podstawą wpisów w KW nr (...). Tytułem uzupełnienia i doprecyzowania ustaleń faktycznych sądu pierwszej instancji należy dodać co następuje:

Grunt, który utworzył nieruchomość stanowiącą przedmiot sporu, tj. pgr (...) i pgr (...) stanowił własność M. G. s. A., co zostało ujawnione w (...) (...)gminy katastralnej Ł.. (dowód: kopie z lwh k. 72-73)

Księga wieczysta numer (...) została założona na podstawie połączonych wniosków Wojewódzkiego Biura Geodezji i (...) oraz Lasów Państwowych - Okręgowy Zarząd Lasów Państwowych P. na podstawie postanowienia Państwowego Biura Notarialnego w G. z 15 grudnia 1975 r. W postanowieniu tym wskazano, że założenie ww. księgi i wpis własności szeregu działek ewidencyjnych położonych w Ł., **w tym działki ewidencyjnej (...)** na rzecz Państwa – w zarządzie i użytkowaniu Okręgowego Zarządu Lasów Państwowych w K. nastąpiło na podstawie:

1) złożonego przy KW (...) rejestru pomiarowo-klasyfikacyjnego z 6 marca 1963r. (...) i planu pomiarowego z 6 marca 1963 r. dla wsi Ł.,

2) decyzji Lasów Państwowych Okręgowy Zarząd Lasów Państwowych P. z 28 kwietnia 1972 r., ZL-4- (...) o przejściu bez odszkodowania na własność Państwa nieruchomości leśnej położonej w Ł. o pow.87,89 m 2 nr hip. (...) stanowiącej własność A. S.,

3) wypisu z rejestru gruntów z 4 grudnia 1975 r., pisma Wojewódzkiego Biura Geodezji i (...) w N. z 4.12.1975 r.,

4) pisma Wojewódzkiego Biura Geodezji i (...) w N. Rejonowy Oddział w G. z dnia 4.12.1975 r. RG.EW- (...).

(dowód: kopia postanowienia z 15 grudnia 1975r. k. 235)

Numer ewidencyjny działki (...) istniał do 2011r. , kiedy to ww. działka na podstawie operatu K. (...)/2011r. podzieliła się na działki o numerach: (...).

Żaden z dokumentów wymienionych w punktach 2, 3 i 4 postanowienia z 15 grudnia 1975r. o założeniu KW (...) nie dotyczył działki ewidencyjnej numer (...) tj. działki z której powstała obecna działka numer (...).

(dowód: kopie ww. dokumentów k. 231-234 akt).

Dokumenty wskazane w punkcie 1) podstaw wpisów do KW (...) zalegają w aktach i dokumentach KW nr (...), która obejmuje grunty rolne położone w Ł. i została założona w 1964 r. m.in. na podstawie rejestru pomiarowo-klasyfikacyjnego z 6 marca 1963 r. planu pomiarowego z tej samej daty i orzeczenia Prezydium Powiatowej Rady Narodowej w G. z 5 października 1956 r., (...)(...).

Decyzja Prezydium Powiatowej Rady Narodowej w G. z dnia 6.03.1963r., (...) w sprawie wymiany gruntów we wsi Ł. o zatwierdzeniu projektu wymiany gruntów we wsi Ł. obejmujący obszar 1307,76 ha wykazany w planie i dokumentach pomiarowych sporządzonych w 1963r. przez F. Ś. zalega na karcie 8-16 akt i dokumentów KW nr (...). W aktach tej księgi zalega także poświadczony za zgodność z oryginałem odpis rejestru-pomiarowo klasyfikacyjnego we wsi Ł. sporządzonego przez F. Ś., który w kolumnie (...) rejestru wymienia działki znajdujące się w posiadaniu Administracji Lasów Państwowych , m.in. działkę (...). Poprzednik prawny powodów tj. M. G. s., A. zam. w M. lub w S. (powiat (...)) nie jest wymieniony w żadnej pozycji rejestru ani w decyzji z 6 marca 1963 r. (...). W przedmiotowym rejestrze podano, że stanowi załącznik do decyzji z 6 marca 1963 r. RL.VI(...).

(dowód: zapisek urzędowy k. 260, decyzja z 6 marca 1963 (...) – kopia na kartach 261-264 akt, rejestr pomiarowo-klasyfikacyjny w aktach KW (...))

Dalej Sąd Okręgowy ustalił, że księga wieczysta numer (...) jest prowadzona dla nieruchomości położonych w B.. W aktach i dokumentach ww. księgi zalega uzupełniający operat pomiarowy wymiany gruntów leśnych a w nim m.in. decyzja z 17.10.1975 r. Naczelnika Gminy R. o wdrożeniu z urzędu postępowania wymiennego lasów i gruntów leśnych położonych w na terenie wsi Ł., B., R., Gminy R. i Gminy S., decyzja nr (...) z 10.04.1978r. Naczelnika Gminy U. w sprawie zatwierdzenia projektu wymiany lasów i gruntów leśnych wsi Ł., Gminy U. oraz R., B., S., Z. Gminy G., a także decyzja z 1.06.1979 r. (...) Naczelnika Gminy U. w sprawie zatwierdzenia w sprawie zatwierdzenia dodatkowego projektu wymiany lasów i gruntów leśnych. Żadna z ww. decyzji nie wymienia działki (...) położonej w Ł.. Działka (...) nie jest wymieniona także w wykazach zmian gruntowych do starego stanu i do nowego stanu oraz w wykazie nieruchomości objętych wymianą i odpowiadających im ekwiwalentów zalegających w ww. operacie, w wykazach tych nie figuruje nazwisko M. G. s. A. – poprzednika prawnego powodów.

(dowód: zapisek urzędowy k. 228, ksero ww. decyzji k. 247-259)

Podsumowując należy stwierdzić, że większość ustaleń faktycznych sądu pierwszej instancji jest prawidłowa.

Sąd Okręgowy nie podziela i nie przyjmuje za własne jedynie ustalenia, że działka (...) położona w Ł. uczestniczyła w postępowaniu wymiennym prowadzonym na podstawie dekretu z dnia 16.08.1949 r. o wymianie gruntów (Dz. U. z 1962 r., Nr 46, poz. 226 ze zm.) w zw. z art. 22 ust. 1 ustawy z dnia 24.01.1968 r. o scalaniu i wymianie gruntów (Dz. U. Nr 3, poz. 13 ze zm.), wdrożonym decyzją Naczelnika Gminy R. z dnia 17.10.1975 r., (...), a zatwierdzonym decyzją Naczelnika Gminy w U. z dnia 10.04.1978 r. nr (...) w sprawie zatwierdzenia projektu wymiany lasów i gruntów wsi Ł. gminy U. oraz R., B., S. i Z. gminy G., położonych na terenie Nadleśnictwa Ł. i G. oraz decyzją Naczelnika Gminy w U. z dnia 1.06.1979 r. nr (...) w sprawie zatwierdzenia dodatkowego projektu opracowanego ze względu na zmiany

związane z decyzją Wojewody (...) nr (...)(...) z dnia 2.01.1979 r., dotyczącej wymiany lasów i gruntów wsi Ł. gminy U. oraz B. gminy G..

Jak wynika bowiem z dodatkowych ustaleń Sądu Okręgowego działka (...) została wpisana jako własność Skarbu Państwa w KW (...) już na podstawie postanowienia (...) z 15 grudnia 1975 r. a żadna z ww. decyzji z lat 70-tych nie dotyczyła ww. działki. Opisany błąd Sądu Rejonowego wyniknął najprawdopodobniej stąd, że Sąd Rejonowy prowadząc postępowanie dowodowe nie dokonał analizy akt i dokumentów KW numer nr (...) oraz ksiąg numer (...) i (...) lecz poprzestał na analizie wydruku z księgi elektronicznej (...), który w części pt. „dokumenty będące podstawą wpisu /dane o wniosku” wymienia także te decyzje z lat 70-tych. W ocenie Sądu Okręgowego analiza wyłącznie elektronicznego wydruku z księgi wieczystej nie jest wystarczająca, ponieważ księga wieczysta obejmuje bardzo wiele działek Skarbu Państwa, a zapisy o podstawach wpisu nie są precyzyjne.

Jeśli chodzi natomiast o ustalenie Sądu Rejonowego, że działka (...) uczestniczyła w postępowaniu wymiennym prowadzonym w oparciu o przepisy dekretu z dnia 16.08.1949 r. o wymianie gruntów (Dz. U. Nr 48, poz. 367 ze zm.), które zatwierdzone zostało decyzją Prezydium Powiatowej Rady Narodowej w G. z dnia 6.03.1963 r., (...) w sprawie wymiany gruntów we wsi Ł. to ustalenie to należy doprecyzować w taki sposób, że uczestnictwo to polegało wyłącznie na tym, że przedmiotowa działka była wymieniona w rejestrze pomiarowo-klasyfikacyjnym jako jedna z działek znajdujących się w posiadaniu Lasów Państwowych. W oparciu o ww. rejestr założono m.in. księgę wieczystą nr (...) i wpisano w niej ww. działkę jako własność Skarbu Państwa w zarządzie Lasów Państwowych. Ani z przedmiotowego rejestru ani z decyzji z dnia Prezydium Powiatowej Rady Narodowej w G. z dnia 6.03.1963r., (...) w sprawie wymiany gruntów we wsi Ł. o zatwierdzeniu projektu wymiany gruntów we wsi Ł. obejmujący obszar 1307,76 ha nie wynika jednakże, że Skarb Państwa uzyskał własność i posiadanie ww. działki w wyniku wymiany z poprzednikiem prawnym powodów, albowiem ten w postępowaniu tym nie brał udziału w jakikolwiek sposób – co Sąd Rejonowy stwierdza w dalszej części swojego uzasadnienia.

Jako dotknięte oczywistą niedokładnością należy ocenić ustalenie Sądu Rejonowego, że właścicielem parcel gruntowych (...) i (...) objętych lwh(...) był M. G. - winno być M. G. s. A..

Przechodząc do oceny zarzutów apelacji należy stwierdzić, że są niezasadne lub nieskuteczne.

Wbrew temu co zarzuca pozwany, Sąd Rejonowy ustalił, że podstawą ujawnienia pozwanego Skarbu Państwa – Nadleśnictwa Ł. jako właściciela spornej działki w księdze wieczystej numer (...) (dawny numer (...)) były decyzja Prezydium Powiatowej Rady Narodowej w G. z dnia 6.03.1963r., (...) w sprawie wymiany gruntów we wsi Ł., decyzja Naczelnika Gminy R. z dnia 17.10.1975 r., (...) jak również decyzja Naczelnika Gminy w U. z dnia 10.04.1978 r. nr (...). Postulowana w apelacji konieczność dokładnej analizy akt i dokumentów ksiąg wieczystych wykazała, że przedmiotowe ustalenie - choć zgodne z twierdzeniami pozwanych – było częściowo błędne, co opisano powyżej. Pozostaje do rozważenia, czy dokumenty będące rzeczywistą podstawą założenia KW nr (...) i wpisu własności działki (...) (wskazane na stronie 6 i 7 niniejszego uzasadnienia) stanowiły dowody nabycia własności przez Skarb Państwa. Na tak zadane pytanie należy udzielić odpowiedzi negatywnej. Dokumenty wskazane w punkcie 1 podstaw wpisu czyli rejestr pomiarowo-klasyfikacyjny z 6 marca 1963r. (...) i plan pomiarowy z 6 marca 1963 r. dla wsi Ł. to dokumenty o charakterze ewidencyjnym i geodezyjnym, ale żaden z nich nie stanowi decyzji nadającej własność Skarbowi Państwa. Również decyzja Prezydium Powiatowej Rady Narodowej w G. z dnia 6.03.1963r., (...) w sprawie wymiany gruntów we wsi Ł. o zatwierdzeniu projektu wymiany gruntów we wsi Ł. obejmujący obszar 1307,76 ha wykazany w planie i dokumentach pomiarowych sporządzonych w 1963r. przez F. Ś. , której dotyczył przedmiotowy rejestr klasyfikacyjno pomiarowy nie mogła stanowić źródła własności Skarbu Państwa. Ani z treści tej decyzji ani z treści ww. rejestru nie wynika bowiem, że działka (...) rzeczywiście uczestniczyła w wymianie tj. aby Skarb Państwa nabył własność ww. działki w wyniku wymiany z poprzednikiem prawnym powodów lub inną osobą. Przypomnieć należy, że w chwili przeprowadzania postępowania wymiennego, którego dotyczyła decyzja z 1963r. Skarb Państwa dysponował tytułem własności do spornej działki w postaci orzeczenia Prezydium Powiatowej Rady Narodowej w G. z dnia 5.10.1956 r., (...) (...), w którym stwierdzono nabycie przez Skarb Państwa m.in. nieruchomości M. G. - poprzednika prawnego powodów. Nie miał więc wówczas potrzeby ani prawnej możliwości ponownego uzyskania prawa własności ww.

działki w trybie postępowania wymiennego. Przedmiotowe orzeczenie w przypadku innych działek i innych ksiąg wieczystych było wskazywane jako podstawa wpisu własności Skarbu Państwa (por. np. postanowienie o założeniu KW nr (...) k. 266), natomiast we wniosku o założenie KW nr (...) przedmiotowe orzeczenie zostało pominięte. Jak wynika z akt sprawy ostateczną i wykonalną decyzją z dnia 19.04.2011 r. znak SN.III.IB. (...) (...) Wojewoda (...) **stwierdził nieważność** orzeczenia Prezydium Powiatowej Rady Narodowej w G. z dnia 5.10.1956 r., (...) (...) w części dotyczącej przejęcia przez Skarb Państwa nieruchomości należących do M. G.. Tytuł własności Skarbu Państwa do działki (...) powstałej z parcel gruntowych należących do M. G. upadł z mocą wsteczną. Powyższe nie daje podstawy do przyjęcia, że w związku ze stwierdzeniem nieważności ww. orzeczenia, Skarb Państwa - również niejako wstecznie - mógł nabyć własność na podstawie decyzji zatwierdzającej wymianę gruntów. Po pierwsze nic nie wskazuje na to, aby ww. działka była rzeczywiście przedmiotem wymiany. Po drugie poprzednik prawny powodów w przedmiotowym postępowaniu nie uczestniczył. Istota postępowania wymiennego uregulowanego dekretem z 16 sierpnia 1949 r. polegała bowiem na tym, że każdy kto posiadał grunty na obszarze poddanym w wymianie (uczestnik wymiany) otrzymywał **z tego obszaru** inne grunty o równej wartości w zamian za grunty dotychczas posiadane. Z kolei z art. 5 k.c. wynika, że uczestnikami wymiany mogli być nie tylko właściciele ale i posiadacze gruntów. W okolicznościach sprawy niewątpliwym jest, że poprzednik prawny powodów nie uczestniczył w postępowaniu wymiennym i w konsekwencji nie uzyskał na obszarze objętym wymianą w zamian za działkę (...) nieruchomości zamiennej.

Podsumowując należy stwierdzić, że nie ma racji apelujący gdy zarzuca naruszenie prawa materialnego a to art. 10 ust 1 oraz art. 31 ust 2 ustawy o księgach wieczystych i hipotece. Sąd Okręgowy w całości podziela ocenę prawną pozwu dokonaną przez Sąd Rejonowy i przyjmuje ją za własną. Istota tej oceny sprowadza się do stwierdzenia, że nie ma dokumentu, na podstawie którego Skarb Państwa nabyłby prawo własności nieruchomości, pierwotnie należącej do M. G. – poprzednika prawnego powodów. W szczególności apelujący nie wykazał, aby nabył prawo własności gruntu stanowiącego pierwotnie działkę ewidencyjną (...) a obecnie działkę (...) na podstawie innych tytułów prawnych niż orzeczenie Prezydium Powiatowej Rady Narodowej w G. z dnia 5.10.1956 r., (...) (...). Skoro przedmiotowy tytuł upadł z mocą wsteczną, to zachodziły podstawy do uwzględnienia powództwa.

Jeśli chodzi o podnoszony w apelacji fakt, że aktualnie toczy się postępowanie ze skargi strony pozwanej o wznowienie postępowania administracyjnego dotyczącego stwierdzenia nieważności ww. orzeczenia (...) to należy stwierdzić, że nie jest to okoliczność wystarczająca do uwzględnienia apelacji. Jak bowiem wynika z akt sprawy decyzja Wojewody (...) z 19.04.2011r. stwierdzająca nieważność orzeczenia (...) z 5.10.1956r. jest prawomocna. Postanowieniem z 8 lutego 2018 r. Wojewoda (...) odmówił wstrzymania wykonania tej decyzji a odwołanie od tego postanowienia nie zostało uwzględnione (por. postanowienie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z 29 marca 2018 r. k. 139). Dalej z akt wynika, że skarga strony pozwanej na ww. postanowienie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z 29 marca 2018 r. została oddalona wyrokiem WSA z 5 lipca 2018 r. (por. wyrok k. 164)

Podzielić należy również stanowisko Sądu Rejonowego, iż w niniejszym postępowaniu z uwagi na jego charakter okolicznością irrelevantną jest nabycie nieruchomości przez M. G. w miejscowości S., czyli w miejscu wysiedlenia. Apelujący kwestionując to stanowisko nie przedstawił żadnej argumentacji prawnej dla tezy, że okoliczność ta ma znaczenie prawne dla rozstrzygnięcia o żądaniu pozwu. W tym stanie rzeczy zarzut ten należało ocenić jako nieskuteczny.

Jako bezzasadny oceniono także zarzut odwołujący się do ustawy z 6 lipca 2001r o zachowaniu narodowego charakteru strategicznych zasobów naturalnych kraju. Przedmiotowa ustawa zalicza lasy państwowe do strategicznych zasobów naturalnych kraju. Zgodnie z art. 2 ww. ustawy zasoby naturalne wymienione w art. 1 stanowiące własność Skarbu Państwa nie podlegają przekształceniom własnościowym, z zastrzeżeniem przepisów zawartych w ustawach szczególnych. Zgodnie z art. 7 natomiast roszczenia osób fizycznych, byłych właścicieli lub ich spadkobierców, z tytułu utraty własności zasobów wymienionych w art. 1, zaspokojone zostaną w formie rekompensat wypłaconych ze środków budżetu państwa na podstawie odrębnych przepisów. Analiza ww. przepisów prowadzi do wniosku, że ustawa ta dotyczy wyłącznie lasów stanowiących własność Skarbu Państwa. W sytuacji gdy nieruchomość leśna nie stanowi własności Skarbu Państwa to nie podlega pod przepisy ww. ustawy. W konsekwencji, jeśli w sprawie o uzgodnienie

treści księgi wieczystej z rzeczywistym stanem prawnym powód będący osobą fizyczną wykaże, że dana nieruchomość stanowi jego własność to brak jakichkolwiek podstaw do oddalenia powództwa w oparciu o ww. ustawę. Podstaw tych nie wykazano także w apelacji.

Mając powyższe na uwadze Sąd Okręgowy oddalił apelację na podstawie art. 385 k.p.c., orzekając jak w pkt. 1 sentencji.

O kosztach postępowania apelacyjnego Sąd Okręgowy orzekł jak w pkt. 2 sentencji na podstawie art. 98 k.p.c. w zw. z art. 108 § 1 k.p.c. Wartość przedmiotu zaskarżenia z apelacji pozwanego wynosiła 50 000 zł. Koszty zastępstwa prawnego powoda wynoszą zatem 900 zł ($\frac{1}{4}$ z 3600 zł) zgodnie z § 5 pkt. 8 w zw. z § 2 pkt. 5 i § 10 ust. 1 pkt. 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie opłat za czynności radców prawnych z dnia 22 października 2015 r.(tekst jednolity Dz. U. 2018 poz. 265).

(...)

ref. SSR M. P.